

Sedem oseb mrtvih med njimi dva Slovence, ko so za novo lelo pili strupeni alkohol

Od četrtka pa do nedelje je umrlo v Clevelandu sedem oseb, ki so zavžile neke vrste alkohol, kakor ga rabijo avtomobilisti pozimi, da ga vlijejo v radiator, da ne zmrzne voda v njem. Žal, da je bilo med temi sedmimi žrtvami tudi nekaj Slovencev.

Želetov pogrebni zavod nam sporoča, da se nahaja pri njem truplo nekega Mike Mervarja, ki je bil poznan pod imenom August Schneider. Rojak Mervar je ena izmed žrtev usodno polne pijače. Podrobnosti o njem poročamo jutri.

Druga žrtev strupenega alkohola se nahaja v kapeli pogrebnega zavoda August F. Svetek. Je to neki Louis Žužek, star 47 let, doma od Velikih Lasč, odkoder je prišel v Ameriko leta 1906. Ranjki je bil samec. Tu zapuščala bratranca, v domovini pa brate in sestre. Pogreb se vrši v torek jutraj ob 8:30 iz Svetkovega pogrebnega zavoda.

Državljanška šola

Z novim poukom o ameriškem državljanstvu se ponovno začne v četrtek 13. januarja. Pouk se vrši v veliki dvorani javne knjižnice na 55. cesti in St. Clair Ave. Vsi oni, ki lansko leto niso izvršili šole, naj gotovo pridejo. Obenem se pa vabi nadaljne rojake in rojakinje, ki so že pet let v Ameriki, v gotovih slučajih tri leta), in ki imajo prvi papir dve leti — poročenim ženskam, ki imajo moža, ki so ameriški državljani, ni treba prvega papirja, vsi ti naj pridejo v četrtek 13. januarja v omenjeno dvorano, da se temeljito pripravijo za podelitev ameriške državljanške pravice. Vsi postanejo državljani, ako poslušate učitelja. V letih 1935, 1936 in 1937, je prišlo iz dotične šole nič manj kot 2.000 novih ameriških državljanov, med njimi ljudje, ki so bili nad 70 let stari, ki niso znali pisati, itd. Začetki je treba in se dobro pripraviti.

Dvojna mera

V Clevelandu je mogoče, da koga okradete na cesti ali v trgovini, vas zaprejo in pripeljejo pred sodnika, pa vas bo slednji oprostil. Toda gorje vam, če boste okradli detektiva! Pretekli petek je sodnica Westrop na mestni sodnji izpustila tri ženske, ki so priznale, da so kradle v trgovini, toda ko je 56-letna Kristina Scott povedala, da je okradla detektiva neke trgovine v mestu za \$22.00, ji je sodnica naložila \$200.00 kazni, plačati je morala sodne stroške in za 30 dni mora v zapor.

Ogromna škoda

Trije veliki požarji so v Clevelandu zadnja dva dneva povzročili \$250.000 škode. Zgorela je nova palača David Ingallsa v Pepper Pike vasi blizu Clevelanda. Zgorela je St. James episkopalna cerkev na Cedar Ave. in veliko Mount Royal apartment poslopje na Prospect Ave. je postalo večeraj žrtev ognja.

Euclid Rifle

Vsi člani Euclid Rifle kluba naj se udeležijo jutri večer seje, da bodo poročali, koliko vstopnic za banket so prodali. Treba je še vse urediti za banket, ki se vrši v nedeljo 9. januarja v Slovenskem domu na Holmes Ave.

Ob zatonu starega in prihodu novega leta

Državni policist Charles Cannon je bil večeraj ubit v bližini Xenia, Ohio. S svojim motornim kolesom je zadel nekega psa. Motorno kol ose je pri tem prevrnilo in policist si je pri padcu zlomil tilnik.

Milijonar David Ingalls, bivši direktor javnega blagostanja v Clevelandu, bi se imel dne dni preseliti v svojo novo pravkar dograjen palačo na River Rd. Sinoči je palača, ki je veljala \$100.000, do tal pogorela.

Paris. — Med vlado in med delavci je prišlo do sporov. Vlada je privolila, da dobijo transportni in utilitetni delavci zaenkrat 250 frankov "nagrada", ker so štrajkali. Glede zahteve za 1.250 bonusa se bo razpravljalo pri posebni seji 20. januarja.

V Lexington, Ky., je 38 let stari oče Jesse Sherrow, na novoletni dan planil v hišo, ki je začela goreti. Rešiti je hotel svojo 10 let starega sina. Oče je pri tem našel svojo smrt, ko je zgorel v plamenih. Sinko je bil rešen že prej po svojem starem očetu.

Policist David Jonas v Clevelandu, ki je poznal kot najboljši strelec, je ubil na novoletno jutro nekega roparja, 23 let starega Stanleya Bombolevskega, katerega je zasačil, ko je ropal nekega avtomobilista. Ker je ropar skušal pobegniti, je policist streljal in s prvim strelom smrtno zadel roparja.

Cannes, Francija. — Vojvoda Windsor, bivši angleški kralj, o katerem se trdi, da je velik prijatelj delavcev, je dal za novoletno darilo svoji ženi \$20.000 demantno broško. Če bi bil prijatelj delavcev, bi raje podaril 2.000 družinam vsaki po \$10.00.

Koeln, Nemčija. — Tu je umrla na novoletni dan Loanis Zervoulakos, star Grk, ki je bil vreden milijone. V svoji oporoki je zapustil vse svoje premoženje nemškemu diktatorju Hitlerju pod pogojem, da slednji zgradi in vohi bolnišnico, v kateri se bodo zdravili oni, ki bodo ranjeni v borbi proti boljševizmu.

Na novoletni dan je umrlo v Zedinjenih državah nad 200 oseb nasilne smrti. Večina teh je bila povzročena od avtomobilov do smrti, drugi so zgoreli, utonili ali bili v raznih tepežih ubiti. Največ oseb je bilo ubitih na novoletni dan v državi Illinois. Število žrtev znaša 33. Nad 12.000 ljudi je bilo na novoletni dan ranjenih v raznih nesrečah. 17 oseb je umrlo, ker so pile strupeno žganje — munšajn.

Paris. — Francoske železnice so imele tokom leta 1937 en tisoč milijonov dolarjev čiste zgube. Ker je francoska vlada garantirala železnicam, da pokrije zgubo, je sedaj francoska vlada postala največja delničarka francoskih železnic in bo v bodoče francoska vlada operirala železnice.

Paris. — Francoska vlada je prepovedala nadaljno pošiljanje streljiva in orožja iz Francije v Jugoslavijo in na Romunsko. Kot

vzrok se navaja, ker sta se Romunski in Jugoslaviji v političnem in gospodarskem oziru obrnili k Mussoliniju in Hitlerju. Celotni francoski kabinet je odobrila ta korak, ko je prišel na vlado v Romunski tašist Oktavij Goga, ki je začel s preganjanjem židov, in ker jugoslovanski ministri predsednik Stojadinović vedno tesneje obrača svojo pozornost k Mussoliniju. Francozi se bojijo, da bodo najnovejše francoske puške, ki so dospеле v Romunijo in v Jugoslavijo, prišle v roke Nemcem in Italijanom. Francija je začela tudi vplivati na čehoslovaško vlado, da tudi slednja prepove nadaljnjo pošiljanje orožja iz Češke v Jugoslavijo in Romunsko. Kot znano, mora enako Jugoslavija kot Romunski importirati orožje iz drugih držav.

Društvo Glas Clevelandskih Delavcev št. 9 S. D. Z. je na novoletni večer preteklo soboto, jako uspešno praznovalo 25-letnico svojega društvenega delovanja. V S. N. Domu se je zbrala skoro 1.000 naših ljudi, ki so praznovali z družinami pomembno slavnost. Uradniki društva so se bali, da bo zmanjkalo vstopnic, toda vsi gostje so bili točno postreženi. Društvo se iskreno zahvaljuje vsem udeležencem.

Newton, Mass. — 20 let stara jajca so bila servirana za novoletno kosilo v družini George Mantel v tem mestu. Jajca so bila prezervirana v posebni steklenici leta 1917, ko je Amerika napovedala vojno Nemčiji. Kot se je izjavila Mrs. Mantel so 20 let stara jajca bila enako "sveža," kot če bi jih prinesla iz košnice.

167 oseb je bilo oropanih pretekli petek, soboto in nedeljo večer v Clevelandu. Žrtve roparjev so bili skoraj vsi sami delavci. Kot poroča policija so dobili roparji skupno nekako \$3.000.00. Štirje ropi so se pripetili v slovenski naselbini, toda imen in naslovov oropanih je bilo nemožno dognati. Mnogi so bili oropani zlasti v soboto večer, ko so se pijani vračali iz raznih zabav na svoje domove.

Washington. — Zvezna vlada prerokuje, da bo leto 1938 v prvih treh mesecih v ekonomskem oziru bolj slabo, toda začetkom aprila se bodo gospodarske razmere znatno izboljšale in bo dobilo milijone brezposelnih delo. Kongres je prišel k zavesti, da mora biti depresije konec in bo tozadevno naredil gotove postavbe. Kakšne postavbe morajo biti narejene v korist ljudi, o tem bo govoril predsednik Roosevelt danes ob 1. uri popoldne.

New York. — Protestantovski škof William T. Manning se je izjavil, da bi bil raje v peklu z židi in katoličani, katere preganja danes nemški diktator Hitler, kot pa da bi živel pod Hitlerjevo vlado.

Washington, D. C. — Pomožni generalni pravdnik Zedinjenih držav, Robert Jackson je večeraj izjavil, da je predsednik Roose-

velt rešil ameriške korporacije pred poginom. V zahvalo skušajo ameriške korporacije uničiti predsednika Roosevelta.

Edini češki socialistični list v Clevelandu — Americké Delnický Listy — ki je pisan v zmerenem tonu, je praznoval na novega leta dan 30-letnico svojega obstanka.

Novi župan sosednjega mesta Euclida je bil zaprižen na novoletni dan. Zaprisegel je novega župana vrhovni sodnik najvišje sodnje države Ohio, Mr. Weigandt. Zaprisega župana Simsa se je izvršila v mestni hiši in naval je bil tako ogromen, da so ljudje v dvorani podrli del zidu, ki loči županov urad od mestne zbornice. Mr. Sims je poudarjal, da pozabimo, kar je bilo in je obljubil, da bo dal vsem ljudem najboljšo postrežbo. Stari župan, Mr. Charles Ely, je po 12. letih odšel v pokoj.

Dva časnikarja, eden Amerikane, drugi Anglež, sta bila na novoletni dan ubita na fronti na Španskem, ko sta nabirala novice za svoje časopise.

Mladi zločinci

Toledo, O., 2. januarja. Policija je v tem mestu prijela 15 mladih fantalinov, ki so vsi obtoženi, da so napadali ženske in jih posiljevali. Vodja te nemoralne skupine je neki komaj 15 let star fant. Policija je dognala, da skoraj neverjetne stvari glede pokvarjenosti mladine. Omenjeni fantalin je šel pred nekaj dnevi napadel v družbi z dvema fantoma neko 38 let staro mater, jo privezal ob drevo, nakar je bila posiljena. Izprijetni otroci so izvršili tudi na stotine ropov. Preiskava je dognala, da prihajajo otroci iz družin, kjer je bila nepoznana vsaka verska vzgoja.

Novi uradniki

Društvo Slovan št. 3 SDZ, ima sledeči odbor za 1938: predsednik John Pollock, podpredsednik Jacob Javornik, tajnik Stephen Lunder, 1411 E. 51st St., blagajnik Anton Stanovnik, zapisničar A. Jankovich. Nadzorniki: Rud. Perdan, Fr. Lavrich in Joseph Rayer. Zdravnika dr. Kern in dr. Škur. Društvo zbora vsega 3. sredo v mesecu v S. N. Domu. Zastopnik za Klub društva SSND Jakob Javornik, za konferenco Stephen Lunder.

Davey in postavodaja

Danes nastopi governor Martin L. Davey osebno v poslanski zbornici državne postavodaje. Imel bo govor, o katerem trdijo, da bo učinkoval kot bomba. Povabljen je bila tudi senatna zbornica, da prisostvuje temu govoru, toda senatorji so izjavili, da nimajo z governorjem ničesar skupnega.

Društvo Cvet

Sam. podporno društvo Cvet ima sledeči odbor za 1938: predsednik Louis Počakaj, tajnica in zapisničarka Rose Vatovec, 10801 Prince Ave., podtajnik Martin Vatovec, blagajničarka Mary Taucher. Nadzorniki: Frank Mezgec, Martin Vatovec, Gašper Segulin. Bol. nadzornik John Vatovec. Zdravnik dr. A. J. Perko.

Mehikanska vlada želi dobiti vse brezposelne domačine iz drugih dežel v domovino

U. S. Department of Labor, Immigration and Naturalization Service, nam sporoča, da je mehiškanski vladni oddelek za propagando izdal apel na vse Mehikance, ki živijo v tujemstvu in so brez dela.

Mehikanska vlada naznanja, da bi rada videla, da se vrnejo vsi brezposelni Mehikanci v domovino in bo vlada gledala, da po možnosti dobijo delo, predno dobi v Mehiki delo kak tujezemec.

Obenem bo mehiškanska vlada zaprla vrata napram vsem tujcem, ki prihajajo iz drugih držav in ne bo pripustila nikogar enake prilike.

Mirovna ponudba Kitajcem židje v strahu bežijo iz Romunske

Moskva. Moskovsko časopisje primaša iz Hankov, Kitajska, brzojavke, v katerih se namiguje, da namerava Nemčija predložiti Kitajski mirovne pogoje, pod katerimi je Japonska pripravljena odnehati z vojno. Japonski pogoji so glasom tega vira sledeči: 1. Ekonomska pogodba, ki garantira japonsko soudeležbo pri razvoju kitajskih narodnih bogastev, ki daje Japoncem senejšo colnino. 2. Kitajska mora z Mandžurijo skleniti pogodbo, da se bo borila proti komunizmu. 3. Japoncem je dovoljeno ustanoviti stalne garnizije na Kitajskem. 4. Ustanovitev pokrajine, kjer ne sme biti nobeno vojaštvo. 5. V Notranji Mongoliji se mora ustanoviti neodvisna vlada. 6. Kitajska mora plačati Japonski za stroške nastale radi vojne.

Smrtna kosa

V petek večer je v Glenville bolnišnici preminul Tomaž Simončič, 725 E. 156th St. Pokojni je bil star 43 let in je bil na dan pred božičem poškodovan v delavnici, kjer je bil zaposlen zadnjih osem let. Tu zapuščala žalujočo soprogo Marijo, rojeno Černe, doma iz Šmartna pri Litiji, hčeri Mary in Mildred in veliko sorodnikov. Pokojni je bil rojen v vasi Čatež na Dolenjskem, kjer zapuščala mater, tri sestre, dva brata in več sorodnikov. V Ameriki je bival 27 let. Prvih 18 let je živel v Forest City, Pa., in zadnjih devet let v Clevelandu. Bil je član društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ in član društva Euclid Beach Camp WOW. Pogreb ranjkega se vrši v sredo jutraj ob 8:30 iz hie žalosti v cerkev Marije Vnebovzete in na Calvary pokopališče pod vodstvom pogrebnega zavoda Joseph Zele in Sinovi. Bodi ranjkemu ohranjen blag spomin. Prizadetim sorodnikom iskreno sožalje!

Razstava zrakoplovov

Dne 9. januarja se otvori v Clevelandu konvencija National Aeronautical Association, zveza industrijcev, ki izdelujejo zrakoplove. Mesto Cleveland ima 70 takih industrij in je poznano kot središče zrakoplovne industrije. Samo da bi te industrije malo več poslovalo, pa bi bilo vse v redu.

Dve preiskavi

Governor države Ohio Martin Davey bo imenoval komisijo, ki bo preiskovala poslovanje državnih postavodajalcev. Kot znano je državni senat imenoval komisijo, ki naj preiskuje poslovanje gospodarstva.

Predsednik govori

Danes ob 1. uri popoldne bo govoril predsednik Roosevelt osebno v poslanski zbornici kongresa. Vsebinska njegovega govora je tako važna, da bo govor razposlan po vsem svetu.

V bolnišnico

S Svetkovo ambulanco je bil odpeljan v Glenville bolnišnico Jim Novak, 770 E. 156th St. Podvreči se bo moral operaciji. V City bolnišnico je bil s Svetkovo ambulanco odpeljan rojak Frank Krall, 15306 Holmes Ave. * Mornariški tajnik vlade je naročil 58 novih vojaških zrakoplovov. Narejeni bodo v Buffalo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME "LOVENIAN DAILY NEWSPAPER"
 1117 St. Clair Avenue
 Published daily except Sundays and Holidays
 Cleveland, Ohio

NAROČNINA:
 Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
 Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
 Za Cleveland, po razpisalici: celo leto, \$5.50; pol leta, \$3.00.
 Za Evropo, celo leto, \$8.00.
 Posamezna številka, 3 centa.

SUBSCRIPTION RATES:
 U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
 U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
 Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
 European subscription, \$8.00 per year. Single copies, 3 centa.

JAMES DEBEVEO and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

No. 1, Mon., Jan. 3, 1938

Novoletni pozdrav čitateljem

Novoletni praznik naj ne bo dan morečih spominov na preteklost, ki se bo pogreznila v temo silvesterske noči, marveč naj bo posvečen bližnji bodočnosti. Skrbno strmijo oči v pravkar izpremenjeni koledar, na katerem je zableščala novoletna številka. Kaj nam prinese bodočih 365 dni? Toda proč z malodušnimi slutnjami! Vsaj na novega leta dan naj nam bo — prav kakor starim umetnikom — novo leto svež mladenič, ki komaj kaj zna o življenju, a je poln veselja, vere in zaupanja v neskončne možnosti.

V času, ko pošiljamo naročnikom in čitateljem novoletne pozdrave in voščila, se zavedamo, da je novoletni praznik še nekaj: praznik časopisa, praznik zlasti dnevnega časopisa. Mi smo kot koledarji v službi časa, v službi nastoplega leta, in čitateljem dan za dnem izmenjavamo naše številke kot listke na koledarju. Novo leto je edini pravi praznik časa. In kdo je bližje temu času, od dneva do dneva, od tedna do tedna, od meseca do meseca, od leta do leta, kakor dnevnik, ki v svojih kolonah izraža podobo časa in dogodkov!

Težko, da bi tekoma leta našli primernejši praznik kakor je novoletni dan, da se na tem mestu pogovorimo z našimi čitatelji, katerih je na tisoče in ki prebivajo na treh kontinentih. List je majhen svet zase. Ni pretirano, če štejemo list za veselo. In ta svet zase je tem trdnjejši, tem večji, čim več imamo zvestih naročnikov in čitateljev.

Če smo dolžni hvalo svojim ožjim sodelavcem, ki tvorijo čvrste temelje našega dnevnika, je potrebno, da se ob istem času spomnimo tudi s posebno zahvalo tudi tistega neznanega čitatelja, ki je predstavnik ostalih tisočev naročnikov, to je naročnika, ki po vseh krajih naše dežele, pa tudi po ostalih delih sveta, dobiva naš dnevnik. Sprejema ga kot zvestega prijatelja, ki prinaša v hišo toliko novega: sliko sveta, oris domačega in tujega življenja v sveži, prijateljski in domači obliki, kakor tudi dopise, poročila in novice iz naših najožjih krogov, iz gibanja, kulturnega, verskega in narodnega med našimi Slovenci po širnem svetu.

Se več: dnevnik je čitatelju mnogokrat edina knjiga znanja, ki si jo lahko privoščijo, ker je med vsemi knjigami časopis najcenejši in ker neprestano v drugi vsebini prihaja med vas. Dnevnik odpira našemu človeku obzorje, širi poglede v domači in tuji svet, da vam čuti vse probleme naše in tujih narodov s svojimi novicami, članki in poročili. Vse to vas dan za dnem sili k premišljevanju, vas vzgaja, dela bolj zrele za svet, odpira vaš razum, tako da postajate od dneva do dneva bolj inteligentni in se lahko prištevate s ponosom izbranimu narodu.

Politika, gospodarstvo, kultura, vse to in še cela vrsta posebnih problemov ima v dnevniku svoje stalno mesto, od koder dobivate vse informacije in navodila. Vsaka številka dnevnika je kot čarobno okno v svet, okno s silnim razgledom po sodobnem življenju, tako bi rekli vsaj naši stari očetje, ki niso še poznali modernega tiska, modernega dnevnika, ne telefona, ne brzojava ali radia in drugih sredstev, ki danes raznašajo in razmnožujejo novice po vsem svetu.

Zavedamo se, da dnevnika ne tvorijo samo njegovi izdajatelji, ožji in širši sodelavci. V njem je nevede in nevidno, v sleherni njegovi številki, v vsakem njegovem dihu zaobsežen in udeležen tudi njegov vsakdanji čitatelj. Njemu velja največji del pozornosti, zanj, za njegovo obveščanje in njegov pouk se dan za dnem polnijo kolone dnevnikov.

To sodelovanje — gmotna odškodnina v obliki naročnine, je le nezaten prispevek k vzdrževanju dnevnika kot gonilne sile javnega mnenja. Tisoči zavednih čitateljev — kakšno silo tvorijo, koliko napredka povzročijo, narodne in verske zavesti! Končno so dnevniki največji parlament na svetu. V njih se vse razpravlja, vse pretresa, glas odmeva v zadnjem malo naselbinu.

Ob začetku novega leta torej toplo pozdravljamo svoj krog naročnikov in čitateljev. Pozdravljamo vse one, ki so stali z nami toliko vrsto let, v dobrih in slabih časih, ki so nam poleg naročnine dali tudi moralno podporo. Pozdravljamo te tihe in resne delavce, naše naročnike, ki so nam pri vsem naporu delu največja vzpodbuda. Želim jim, da jim novo leto ne bi prineslo razočaranja, pač pa vsaj deloma polno mero boljšega zadovoljstva in napredka. Pozdravljamo naročnike "Ameriške Domovine" v letu 1938!

Kaj pravite?

Naš oča župan Burton pravi, da bo šlo mesto na boben, če ne bomo volili za nove davke. Mr. Burtonu bi svetovali, naj vpraša Ray T. Millerja, kako se vozi mestno gospodarstvo brez davkov.

Da pokrije ruski diktator Stalin neuspehe svoje vlade, se maščuje nad nedolžnimi in jih v masah strelja. Tako bo zapisan Stalin v zgodovini kot "Stalin Grozni," ne pa kot rešitelj ruskega naroda.

Naš zastopnik Joško Penko si je ogledal okrajne zapore. Pa ne da bi hotel videti prostore, kjer bosta na počitnicah njegova delodajalca, če bosta kdaj kaj napek napisala.

BESEDA IZ NARODA

Orala sta trdo brazdo

V romantični pivski dolini, ob široki cesarski cesti in zajedi dveh hribov stoji mična vasica, ki šteje okrog sedemdeset gospodarjev. Skozj stisnjeno naselje žubori pohleven potokček, kateri ob naliivu prestopi bregove in sili v bližini stoječe hiše. Na zahodnem koncu vasi stoji božji hram in poleg njega več sto let stara lipa, ki priča mimoidočim, da je pod njo taborila in senčila marsikatera vojna, ki je poplavalila kraško zemljo. Tudi iz bližnjega hriba se zgodaj spomladi in pozno v jesen oglašajo kravji zvonce in za njim vik in krik pastirja, ki zavrača govedo od zagrajene njive, kjer raste krompir, oves ali prtilikava turšica.

Pod hribom pa je mirna vasica, ki živetari svoje življenje iz dneva v dan v borni hrani poljskih pridelkov. Bosopetniki skalejo po vrtovih in jezijo kramljičajoči potokček ob glasnem smehu in nedolžni razigranosti. Kadar potegne mrzel veter čez Javornik mimo Sv. Trojice, zašumi po strehah, dvignejo se vrtnice, ki pulijo slamo iz pročelja hiše. Vse gre tako harmonično, hitro in čarobno, da oko komaj sledi naravnim procesom. Tako je bilo in bo ostalo ob časa stvarstva narave. Med tem, ko se dolenska razkrajja v neznosni vročini in Gorenjska utaplja v divni smrekov gozd, preživlja Kras najlepše dneve, bujnost duhteče zemlje, odsij in odmev skalnatih holmov, borovine in bukovih loz.

Stal je na dvorišču star oreh. Pod njim se je senčil domači hlev, skladovnice drv, klopice pod deblom in pred vežo, kjer sta si trudna in izmučena gospodar in gospodinja ohlajala potno čelo. Bil jima je stari oreh tovariš v življenju, pod katerim sta ob mraku kramljala o vsakdanjih delih, svoji družini, preteklosti ter kovala načrte za bodočnost. Košati oreh je poznal rodove nazaj, poznal vse, karkoli se je v zadnjem stoletju pri hiši dogodilo. Poglejmo kaj vse je doživel?

Pri polzemljaku se je rodil sin Luka, ki je v zgodnji mladosti zgubil starše. Komaj mu je bilo devet let, ko ga je stric vzel v varstvo in oskrbo. Z mlajšim bratom Janezkom, sta morala iz rojstne hiše pod tujo streho, med neznane ljudi, daleč proč od rojstne vasi. Pri odhodu iz domačega kraja, stopila sta tja na grob svojega očeta in matere, da v slovo pomolita očenaš. S culo v roki sta stopila preko vrtno ograjo, skozi vrzel domačega vrta na belo cesarsko cesto, ki je vodila v nepoznane kraje. Stric se je ozrl in z njim dva nedolžna otroška obraza, preko katerih je po licu spolnil biser — solza sirot. Vila se je široka bela cesta v neskončnost, čez strome klance, mimo njiv, pašnikov, dolin in vasi, tja za borov gozd, štiri ure hoda za male boste noge, ki so drobile korake do nove strehe, — novega doma.

Pozno v jeseni, ko je mladi in brhki Luka dorastel moški dobi in štel dvajset let, mu je sodbija priznala polnoletnost, da je prešel močno zapuščen in izkoriščen gospodarstvo. Med tem, ko sta z bratom rastla pri stricu, je od njunega grunta skoro vsako leto dobila slovo ena njiva. Stric je bil mnenja, da se mora nekje dobiti denar za hrano in obleko. Nikdo ni branil grunta. Prava gospodarja sta domovala pokopališču — in kaj hočeta ukazati mlada dečka, ki sta bila pod varstvom.

Med tem, ko se je Luka doselil na svoj dom, je brat Janez šel služiti v Reko, kjer mu je bilo dobro. Luka je našel hišo v neredu. Hiša in gospodarstvo poslopje je kazalo gola rebra. Na stre-

hi je bilo le še toliko znamenja, da je bila nekaj s slamo krita. Gospodarskega orodja pa nikjer — in kako naj bo, vsaj sirotam se sme vse vzeti.

S trdom za silo pripravljen dom, zapuščen njive, izsekani gozdovi, zaraščeni pašniki so klicali k hiši pridno gospodinjstvo. Stopil je na debelostni mladenič v sosedno vas in zasnubil pri dobri stoječem zemljakarju življenja polno, pridno in v gospodinjstvu večjo starejšo hčerko Marijo. Plavalaska je bila živ neatrudljivi stroj, ki je poleg udarosti svojemu možu, garala noč in dan. Nikoli ni ternala, nikoli kazala razpok izgaranih rok in nikoli klonila pod težo skrbi in muk, kadar jo je klicala družina ali zemlja, da ji odpomore. Komaj ji je bilo dopolnjenih devetnajst let, rodila je prvo zaželeno hčerko, katero so krstili na njeno ime. Z malim presledkom se je vleгла skoro vsako leto na porodno posteljo in rodila družini dvanajst otrok.

Poleg obilnih otrok, skrbi in dela, prihajale so v deželo slabe letine, nevihte in druge nezgode. Trudila sta se mlada, moči polna zakonca, da obdržita grunt in svojo družino. Verovala sta v božje stvarstvo, zaupala si medsebojno, vstajala in legala k počitku in izpočitku z molitvijo na ustih polna zaupanja, da jima Bog odpomore.

Leto zatem, ko se je Luka poročil, je moral odriniti za dva meseca k vojakom. Za nadaljno vojaško službovanje je bil oproščen, ker je bil samostojen gospodar in rednik svoje družine. Z družino so rasle tudi skrbi in dnevne potrebe. Okrhnjen grunt ni donasal, da bi bilo družini dovolj. Dom in družino je toliko ljubil, da ni več nikoli hotel odstaviti rojstno hišo. Ob časih semnov je našel primeren zaslužek, ki je bil velik odpomoček družini. Radi njegove prijaznosti, poštenosti in vljudnosti, ga je vsak rad imel in spoštoval. Bil je značaj moža svoji pridni ženi in v zori oči svoji obilni družini. Globoko v srcu pa je nosil tisto lepo čednost, ki diči vsakega moža, ki je zaupanje v sebe in svojo družino.

Domača streha pred obilico otrok je pričela postajati tesna. Tri sobe in kuhinja ni mogla dati vsem strehe in tudi grunt ne vsem domačemu kruha. Polagoma, kakor so se rodili novi člani pri družini tako so odhajali v svet oni, ki so bili sposobni sebi kruh služiti. Oko skrbne matere pa jim je sledilo, kjerkoli so bili. Nekaj jih je v zgodnji mladosti umrlo in Ačka pa v bujni starosti dvajset let. Bila je vsa materna po obliki in srcu. Njena smrt je bil globok meč v ljubeče in krvaveče materni srce.

Sinovi so odrasli, odšli k vojakom, zopet na dom in v službo. Hčere so odhajale preko Atlantika v Ameriko in se tam poročile. Družina se je krčila, toda ob izbruhu svetovne vojne je poleg matere in očeta še vedno stela tri sinove in dve hčeri. Ob razglasu mobilizacije leta 1914 odšla sta dva sina na bojne poljane, eden v Galicijo in drugi v Srbijo. Kmalu po prvih spopadih v Srbiji sta dobila oče in mati mrzlo poročilo, da je sin Janez težko ranjen. Leži v vojni bolnici. Nov meč skrbni materi! Po mesecih okrevanja je bil odpeljen ponovno k drugi bojni armadi. "Sin Tone v Galiciji pogrešan," je bilo to obvestilo nekaj mesecev po tem obvestilu "sin Janez ranjen." Nad leto dni ni nihče vedel o sinu Tonetu, je-li zajet ali mrtev. Vsa vprašanja na Rdeči križ so se glasila "pogrešan."

Radost je pa zopet nastala v družini, ko je prispela kartica iz Rusije, da je v ujetništvu. Komaj se je pleglo veselje v družini,

že zopet potrkna na vrata pismonoša, ki je prinesel žalostno vest: "sin Janez težko ranjen." Bil je res; nad leto dni je nepremično ležal v vojni bolnici prestreljen skozi boka z dum-dum kroglo. Invalid je bil vrnjen na dom, sam sebe žalosten. Rana se mu ni nikoli zacelila. Živ gnije in grozno trpi že skoro polnih dvajset let. Mati morala je gledati vse to sinovo trpljenje. Zakaj? Kaj je storil on njej in ona njemu? Prokleta vojna!

Ob vojnem času poleg vednega strahu za svoje sinove morala je hoditi v krušne vrste vsa ponižana in obupana, da je dobila perišče moke, funt sladkorja in kilogram turščne moke, da je dala otrokom enkrat na dan borne hrane. Vojna je hlev izpraznila, odvzela krompir, vzela zdravje sinovom in ukradla hrano dorajajočim deci. Vse to in tisoč drugih gorja je morala preboleti materno in očetovo srce.

Nekega poznega jesenskega večera v letu 1927 pa je v tej mirni, skrbi polni kraški vasi zaplamtelo in ognjeni plameni so v nekaj urah obizlali in pokončali skoro vso vas. Nad grobljo svojega doma, vseh upov in nad, pa je stala moža mati in oče, ki jih je letos pokrila rojstna zemlja k večnemu snivanju. Bodi jim mir in blag spomin.

Tončka Penko.

Odgovor Mr. Meljaču

Vaš dopis v A. D. od torka me je presenetil. Priznanje moji malenkosti? Nikakor! Saj ni res vse tako hvale vredno kar poskušam narediti v dobro splošnega naroda. Vi in vsak drugi človek, ki je sam dober in želi dobro delati, sodi tudi druge po tem svojem prepričanju.

Nasprotno delajo tudi drugi ljudje, ki so sami drugačnega mišljenja. Vi, ki ste sam takega mišljenja, sodite tudi mene k dobrim in vem, da to mislite tudi v srcu, drugače ne bi niti pisali. Prav tako tudi oni, kateri o meni mislijo in pišejo slabo, tudi mislijo v srcu, drugače tudi ne bi pisali in govorili. Sodi, da se celo razbojnik, ki gre ubijati ljudi, meni sam o sebi, da je to potrebno in da dela prav, drugače ne bi šel ubijati. Vse kar se dogaja na svetu po ljudeh izvira iz prepričanja tistih ljudi, ki to vzpirajo, misleč, da delajo prav. Hvala Vam za priznanje, toda bodite prepričani, da sam o sebi ne mislim ničesar takega. Samo eno je v vaših besedah resnično — in to je to, da imam voljo da bi kaj storil. Kar pa storim je malenkost, volja storiti pa prihaja iz tega, namreč, ker se želim dolžnega in še zelo zadolženega storiti narodu razne usluge.

Dovolite mi, da Vam povem kaj jaz mislim o Vas in o drugih. Ko smo imeli seje kulturnega vrta, ste bili Vi eden tistih, ki niste zamudili seje. Daleč je bilo, vzele ste morali poulično železnico, isto presteži, uro vas je vzelo, da ste se pripeljali na sejo zato, da ste tam dajali nasvete in pomagali delati za vrt. Poleg tega ste hodili po hišah in ste zbirali denar ter opravljali še razna druga dela, vse iz namena, da bi dobili narodni stvari dali podlago za hitrejšo dovršitev. Vi ste to vršili popolnoma iz narodne zavesti, popolnoma brez kakšnega priznanja za Vas. Pustili ste doma družino ob večerih in na svoje stroške šli okrog za vrt. Kar mislim o Vas, to mislim o vseh ostalih, ki so se trudili za vrt. Z velikim spoštovanjem v svojem srcu mislim o Vas to, kar ste Vi meni naštevali v priznanje. Moja dolžnost delati za narod je večja od Vaše. Moje prilike so večje nego katerega drugega, da vršim potrebna dela. Prav rad delim in sicer večji del mojega priznanja z ostalimi odborniki: s tajnikom in blagajničarko, kakor tudi z vsemi ostalimi sodelavci vrta. Mogoče da je nekaj pripomogel moj nastop tu in

tam, to sem pa rad naredil ko sem videl, da tudi drugi delate, ko nimate ničesar pričakovati od tega v priznanju za vaša dela. Medtem ko ste morali vi drugi hoditi okrog, sem sam peljal z avtomobilom in sem lahko obiskal več ljudi in hiš kakor vi drugi. Priznanje naj bo deljeno še z mojo družino, ki je vse potrpežljiva, če me je manjkalo tam kjer bi biti moral. Da pa Vam ne bo na moje oporekanje mogoče žal, da ste napisali meni v priznanje, Vam sporočim, da ga hvaležno sprejemam in sicer za to namreč, ker ga bom potreboval takrat, ko bo padlo po meni.

Vi ste že omenili o mojem prepričanju glede verskih odnosov. Tu je point, da sprejemam Vašo podporo. Smatram, da je delo za narod obenem tudi delo za versko prepričanje, dokler je v skladu s takim namenom in prepričanjem. Pri vrtu se gre za versko in brezversko stran. Mi smo bili pogosto napadeni s "klerikalci," dasi smo bili na svojem prepričanju, kakršnega smo prinesli seboj in s kakršnim želimo iti s tega sveta. Pri delu za vrt, ki je narodna zadeva, smo hoteli samo pokazati, da smo prav tako narodno zavedni in čuteči, kakor vsi tisti, ki menijo, da je narodnost njihova lastnina in da smo ljudje katoliškega naziranja izmečki človeške družbe. Nam nasprotni zelo radi vprašujejo, kdo te je postavil, izvolil, dal pravico! Ako pa skušamo kaj storiti, jim damo s tem odgovor da umolknejo.

Se bo treba delati in delati iskreno in pošteno. In ker smo ljudje polni samih pomanjkljivosti in napak, potrebujemo podporo drug od drugega, da zmoremo vztrajati. Radi tega bo vaša podpora v priznanju dobro došla za takrat, ko bo delo od druge strani oblatno in podcenjevano. V življenju so sončni in deževni dnevi. Kdor prejema hvalo, bo kmalu prejemal tudi grajo. Koliko jih je, ki komaj čakajo, da dosežejo udariti in s prstom pokazati na tistega, ki je bil pohvaljen iz one strani, ki ni mnogim stranka po volji.

Kadar delamo za narodno stvar, delamo z dobro voljo, ne ozirajoč se kaj mislijo nasprotniki. S tem je uspeh in s tem smo dosegli tudi naš kulturni vrt. Ako so naši nasprotniki pravični kot se izdajajo in imajo, naj tudi oni nam priznajo. Priznanje pa naj bo le v tem, da smo katoličanje in da smo kot taki do danes še vse le kot taki tudi doprinesli za naš narod v Ameriki. Za Vašo dobro voljo zelo hvaležen prijatelj.

Anton Grdina.

IZ PRIMORJA

—V Španiji sta padla Tržičana Giordano Zerini-Štoka in Guido Prezeli, ki sta se borila na Francovi strani, dočim je na strani republikancev padel nekli Valentinčič iz Vipavskega, ranjen pa je bil Kuret Peter v glavo.

—Barkovlje. Nevarno se je ponesrečila, da bo morala ležati v bolnici dva do tri mesece, 28-letna Ana Renčelj. Nesrečnica je namreč skočila skozi okno s prvega nadstropja iz svojega stanovanja, ker se je ustrašila svojega moža, ki je prirogovill pijan domov in mu ni hotela odpreti vrat, ker se ga je bala.

—Požar je nastal v goriški mizarški zadruzi in je napravil za 60,000 lir škode. Vzrok požara ni znan.

—Stiri sto let bo preteklo leta 1939, odkar je pričela sloveti Sv. Gora kot božja pot. Takrat se je baje prikazala Grgarski pastirici Uršuli Frilgoj Mati Božja. Pripravljajo se že sedaj posebne proslave v ta namen.

—Pred goriškim sodiščem se je moral zagovarjati 20-letni Josip Vavlin, obdolžen, da je umoril 24-letno Geromini Ka-

tarino. Dekle so namreč našli nekega dne mrtvo na polju. Ugotovili so, da jo je tja zanesel obtoženec že mrtvo. Sledovi so pokazali, da je umrla pokojnica vsled splava, za kar je bil kriv tudi obtoženec. Sodišče ga je obsodilo le radi soudeležbe pri odpravi plodu na 2 leti in pol ječe in na povračilo stroškov postopanja.

—V Gorici si je zlomila nogo 92-letna Mrša Brankovič.

—Pod neko skalo so našli na Kalvariji mrtvega Petra Mavriča, starega nad 50 let. Preiskava je ugotovila, da je umrl radi eksplozije granate. Nesrečnež je imel dovoljenje od oblasti, da sme nabirati vojne ostanke.

—V Medani so dobili karabinerji lepo zastavo, oziroma prapor, ki so jim ga podarili občani. Svečanost blagoslovitve in predaje je bila izvršena, kakor pravijo, v fašističnem stilu, zato o podrobnostih ni treba obširneje govoriti.

—Tramvaj z Opčin je podrl 52-letnega Zulijana Rajmonda in ga nevarno poškodoval.

—Oslavje. Princič Felicita, stara 60 let, je padla po stopnicah in si polomila desno roko.

—Na postaji v Postojni se je pred kratkim zgodila nevarna nesreča, katere žrtev je skoro postal Ivan Lahč kurjač iz Maribora. Imenovani je šel na lokomotivo, da bi zmetal premog blizje, pa je pri tem zadel ob električno žico, ki je tu napeljana, ker je proga elektrificirana. Pri dotiku ga je tok vrغل ob tla in prepeljal so ga v težkem stanju v ljubljansko bolnico.

—Renče — Med Prvačino in Gradiškuto nameravajo zgraditi preko Soče nov most. Ker zato ni predvidenih nikakih sredstev iz javnih ustanov, so pričeli zbirati denar, da bi iz prostovoljnih prispevkov zgradili potreben most. Baje je zato lepo gesto zvedel Mussolini, ki je tudi sam prispeval, menda iz svojega žepa, 5,000 lir.

—Sempas — Občutna kazen je zadela Katarino Orsič, staro 56 let, ker je oddajala sobo nekemu moškemu, ne da bi imela za to potrebno dovoljenje.

—Gorica. — Ni dneva, da se ne bi zgodila pri pospešenih delih za zgraditve električne centrale ob Soči kaka večja ali manjša nesreča. Pred nekaj tedni je bilo vsled eksplozije mine ranjenih več ljudi, ki so večinoma rodom iz Furlanije. Od domačinov pa je dobil težje poškodbe Anton Kranjc, star 35 let, doma iz Kobarida. Dobil je več nevarnih ran po obrazu in po ostalem telesu. Poškodba je težkega značaja in so ga morali prepeljati skupno z dvema Furlani v goriško bolnico. Dela pri tej veliki gradnji zelo pospešujejo, ne da bi pri tem dovolj pazili na varnostne in druge naprave. Ni čudno torej, če so nesreče tako pogoste, posebno, ker se vršijo dela v zelo nevarnih predelih in v težkih okoliščinah.

Alfred P. Sloan Jr., predsednik General Motors korporacije, je podaril \$10,000,000 za sklad, da se proučuje ekonomsko raziskovanje in

KRIŽEM PO JUTROVEM

Po senčnem kvadrantu K. Maja

"Mnogo več nisem zvedel ko tisto, kar sem ti že povedal. Polglasno so se pogovarjali in v dolgih presledkih. Le tu pa tam sem ujel kako besedo, drugo sem moral sam uganiti. Pa toliko sem le zvedel, da tisti stari Mubarek ni nikak svetnik in čudodelnik, ampak slepar in zločinec, prav kakor si že tudi ti sam povedal. In veliko dobroto si storil Strumici in vsej okolici, da si tega zločinca ugnal!"

"Si videl, kaj je bilo v tistih tovorih?"

"Ne. Pa čul sem, da je prtljaga Mubarekova last. Dal si ga zapreti, pa ušel je s tovariši vred, v naglici pobral, kar je bilo dragoceno v koči pri razvalinah, nakraden denar, zlatnino in drugo, pa kočjo zažgal. Ne misli se baje več vrniti v Strumico."

"Verjamem, da ne! Tudi ne bo dobil prilike, da bi se še kedaj vrnil. Upam, da ga bom v najkrajšem času dohitel, prijel in izročil oblasti. Prejeti mora zaslužen kaznen."

Nasmehnil se je.

"Jim torej res še ne boš dal miru?"

"Nikakor ne! Za petami jim bomo, vse dokler jih ne dobimo."

Razmišljal je.

"O, če bi smel z vami!"

"Zakaj?"

"Svaka so mi okradli, mene pa opeharili za bagšiš."

"Lepa reč! Ti niso izplačali obljubljen potnine?"

"Kaj še! Se tepen sem bil."

"Pa si do Taš kjoja šel z njimi?"

"Se dalje."

"Koliko je do Taš kjoja?"

"Pet ur smo rabili."

"In kam so se potem obrnili?"

"Pravili so, da pojdejo v dolino Bregalnice. Več pa nisem zvedel."

"Lahko si mislim, kam so namenjeni. Povej, zakaj pa nisi zahteval obljubljenega bagšiša?"

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

"Saj sem zahteval. Toda premeteni so bili, niso me odslovili v Taš kjoju, kjer bi bil lahko poklical ljudi na pomoč in jih prisilil, da mi izplačajo potnino. Onstran Taš kjoja so se ustavili v gozdu in mi rekli, da me ne potrebujejo več. Prosil sem jih za obljubljeni denar, pa so se mi smejali. Ujelo me je, povedal sem jim, da poznam tovrnega konja, da je last mojega svaka, kje da so ga dobili, sem jih vprašal, najbrž da so ga ukradli, sem dejal in zahteval, naj mi ga vrnejo."

"Tedaj pa so poskakali s konj, dva sta me zgrabila in vrgla na tla, tretji pa me je namlatil z bičem. Preslab sem bil, vdati sem se moral. In Mubarek, ki je imel ranjeno roko, je stal poleg in zapovedoval."

"Effendi, nihče me še ni udaril! Dvanajst ur sem letal, šest ur tja in šest ur nazaj! Dela sem zamudil za cel dan, želedec mi kruli od gladi in mesto da bi bil prinesel trideset piastrov domov, nimam pare v žepu. In hrbet me boli od udarcev. Kaj

naj jem? Kaj naj dam očetu in otrokom? Da sem ostal doma, bi bil delal ali pa bi bil v Radoviču prodal tri, štiri košare. In vsi bi bili siti."

"Potolazi se!" se je oglašil oče. "Tale šerif, ki pa ni nikak šerif, mi je podaril pet piastrov. Pojdi v Radovič pa kupi kruha!"

Hvaležno mi je sin stisnil roko.

"Effendi, hvala ti! Pravili so, da si hudoben človek, tudi sam sem si mislil, da si lopov, ko sem te zagledal. Ti pa si bil dober do nas — Rad bi ti pokazal svojo hvaležnost!"

Njegova ponudba mi je bila zelo dobrodošla. Mislim sem ziniti, ko me je prehitel Halef.

Že med košarjevim pripovedovanjem se je obrnil v sedlu in odvezoval moje škornje, ki so bili, to sem že davno opazil, napeti in okrogli, kot da tičijo noge v njih.

Po ledini so prihajali otroci, obloženi s protjem.

"Ste lačni, malčki?" jih je vprašal Halef.

Večji so molčali in vneto priklimali, najmlajša pa je zajokala. Je pač na Turškem kakor pri nas. Če vprašaš takole dveletno dekletce, ali je lačno, ga bodo kar solzice zalile.

Mali Halef se je dobrohotno obrnil k očetu.

"No, pa prinesi košaro! Ampak premajhna ne sme biti!"

"Čemu?"

"Izpraznil bom v njo tele večno dolge črevlje. In pogledal, kaj je pravzaprav v njih, da so tako napeti in debeli."

Mož je prinesel košaro, ki res ni bila premajhna. In mali Halef je obrnil škornje ter izsul iz njih — sadje, meso, pecivo in druge take užitke. Košara je bila polna.

"Takole!" je dejal. "Sedaj pa jejte in Allah naj vam blagoslovi!"

Ves srečen mu je košar poljubljalo roko.

"Gospod, vse to je za nas —"

"Seveda!"

"Toliko dobrih reči —! Tega ves teden ne bomo pojedli!"

"Vam tudi nihče ne zapoveduje. Le lepo po meri uživajte in glejte, da ne pojedete še košare!"

"Gospod, hvala ti! Tvoje srce je polno dobrote in tvoja usta se cedijo veselosti!"

"Tega bi ravno ne rekel. Posebno veselo mi ni pri srcu, ves otožen in žalosten sem, ko gledam te prazne škornje. V vsakem škornju je tičal tudi pečen piščanec, rjav in hrustav, kakor ga pečejo le v tretjih Allahovih nebesih. Vedi namreč, da moja duša kar visi na pečenih piščancih! In ker se moram ločiti od njih, mi krvavi srce, solze mi zalivajo oči in moja duša je žalostna. Toda ker so tile piščanci morali dati življenje, da jih ljudje pojejo, je končno vseeno, v čigavem želodcu da bodo pokopani."

Pojejte jih torej s pobožno preudarnostjo in zadovoljno vsečnostjo pa mi shranite kosti do dneva, ko se vrnem!"

Tako resnobno in dostojanstveno je govoril, da smo se mu vsi smejali. Pa tudi pokaral sem ga.

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denarja in do zlatnine."

"Čuj, Halef, kako pa ti je prišlo na misel, da si se založil s tako potratno obilico živil? In posebej, kako da si jih vtaknil v moje škornje? Od kdaj pa so škornji shramba za živila?"

"Žal ni meni prišlo na misel, ampak strumiškemu handžiji. Ko sem poiskal denar in mu mislil plačati naš račun, kakor si mi naročil, je dejal, da nismo mi njemu dolžni, ampak on nam. Za uslugo namreč, ki smo jo storili njegovemu svaku Ibareku, ko smo mu pripomogli do denar

Železna cesta

ROMAN

Proti koncu meseca so pozvali Neala v Omaha.

Podpis na brzojavki je bil Warburtonov. Ko je Neale došel na glavno postajo, je opazil, da se je kraj v tem kratkem času, odkar je bil zadnjič tu, čudovito izpremenil. Omaha je bilo zdaj mesto. Izkazalo se je, da je moral Warburton odpotovati v New York; Nealu je ostavil naročilo, naj čaka nadaljnjih povelj.

Neale je porabil ta čas v to, da se je seznanil z mošči, ki mu je bilo posledaj delati z njimi. Sredi njih, v hrupu železniških delavnic in v vrvežu mesta, ga je časih za kratko trenutje minilo tisto skeleče čustvo muke in toge. Pokornost, ki so jo očitovali v občejanju z njim, se mu je laskala, čeprav jo je zavračal, in njegova stara navada, da se je brzo spoprijateljil z ljudmi, se je spet uveljavila. Njegov položaj je bil zdaj utrjen. Slišati je bilo, da namerava Zvezna pacifiška zgraditi še nekaj stranskih črt. Vpraševali so ga za svet, prosili ga zaslombe ter ga vabili v goste. Tako so mu bili dnevi, ki jih je prebil v Omahi, obenem v zabavo in v korist.

Nato je prišla Warburtonova brzojavka, ki ga je klicala v Washington. Vožnja je trajala delj nego dva dni; le nerade so minevale ure. Bilo mu je, kakor da postaja tem pomembnejši, čim bolj se bliža svojemu cilju; tam misel ga je zelo kratkočasila. Živel je kakor v sanjah.

Ko je došel v hotel, ki je bil naznačen v brzojavki, ga je Warburton tople pozdravil.

"Dolga pot, posebno če jo človek zaman napravi," je rekel ravnatelj. "In za to gre v tem primeru. Mislim sem, da vas utegnem potrebovati in da odgovorite namestu mene na nekaj vprašanj. Oni pa ne mislijo na uradno preiskavo; zato je bolje, da molčiva... Denar smo dobili. Dopršitev U. P. R. je zagotovljena."

Kakšna so bila ta vprašanja, je mogel Neale samo domnevati,

kakaj ravnatelj si ni dal izvesti pojasniti. Ta okolnost ga je spomnila dojmov, ki jih je bil že davno dobil o zamotani mnogoternosti finančnih in političnih interesov pri gradnji velike proge. Warburton ga je povabil na obed in ga je nato odvel v neki klub, kjer ga je seznanil z mnogimi ljudmi.

Ze zaradi te okolnosti je bil Neale vesel, da so ga pozvali v glavno mesto. Spoznaval je senatorje, člane kongresa in druge vladne uradnike ter je s presenečenjem ugotovil, da so vsi dobro poučeni o prilikah pri Zvezni pacifiški. Razgovarjal se je z njimi, toda na njih vprašanja je odgovarjal le z največjo opreznostjo. In prisluškoval je debatom in pogovorom, ki so se vnmali o vsaki posamezni stopnji dela, od "Kreditne" pa do kitajskih kulijev, ki so prihajali z zapada, da se snidejo z Irci njegovega lastnega oddelka.

Neale se je vrnil v Benton ponoči. Benton in njegova zapadna noč! Ta slika je bila neizbrisna v njegovem spominu. Gosta truma ljudi je zahrumela proti vlakom. Le z veliko težavo se je Neale preril na postajni hodnik. Ta nemir, to hitenje, ta zmešnjava rezkih in hripavih glasov — vse to je bilo vzlic posebnemu značaju Bentona neobičajno ob tej uri in v okolici postaje. Vsi ti mošje so vlekli s seboj prtljago. Neale je kriče vpraševal ljudi, ki so hiteli mimo njega, dokler ga ni neki dedec razumel in ni zavpil odgovora.

Poslednja noč Bentona! Zdalj mu je bilo vse jasno. Konec peklenskega gradbenega tabora je bil prišel. Odrejeno je bilo, da ga podro in prestavijo drugam. Ljudstvo je trumoma bežalo iz njega. Še osem in štiri deset ur, pa bo vse, kar je bilo nekaj Benton, do blaznosti nakopičeno življenje, zlato in trud, vteleseno v novem, še večjem in poslednjem taboru — v Roaring City, "rjovečem mestu."

Ta različnost od lepega Washingtona, nenadni skok v ta kalni, umazani in hrupni pekel je povzročil popolni preobrat Nealovih čustev.

In med tem, ko mu je čedalje bolj upadal pogum, so se vračale pošastne muke — spomin na Allie Lee ter daveči dvomi, ali je mrtva, ali še živi. Holmi okraj tabora so nemo, skrivnostno in neizpremenljivo štrleli v nočni mrak. Kako blažena tolažba bi

bila zanj gotovost, da je Allie nekje v tem hribovju — mrtva ali živa, kakor že. Prav ta strah je bil tisto, česar se je v Benton bal.

Hodil je po ulici gori in doli, sem in tje, dokler ni prišla poznura in ni začutil, da je truden. Vse dvorane in beznice so sijale v živi svetlobi. Nekje je čul pridušeno, hripavo kričanje in pokanje pištol — in nato naglo, zamolkle, debele strele revolverjev. Kako čudno, da ga je nocoj izpreletelo ob teh zvokih. A nocoj je bilo vse tako nenavadno. Odvrnil se je, ne vedoč, kaj naj stori in kam naj krene, ker ni mogel ne spati ne počivati. Nazadnje je stopil v neko igralnico in se je našel sredi znanih kvart opircev, ki so ga prijazno pozdravljali.

Bila je poslednja noč Bentona. Nekaj grozečega in strašnega je viselo v zraku.

Neale se je predal duhu trenutka in igre. Že je bil malone pozabil nase, ko mu je zdrknila po ramenu bela, z dragulji pokrita roka in se ga je rahlo dotaknila. Začul je glas, ki je šepetal njegovo ime. In ko je vzdignil oči, je uzrl zardeli, čudno ozarjeni obraz Beauty Stanovne.

Popoldne in noč plačilnega dne sta prinašala Allie Lee, ki so jo zapirali v njeno sobo, ostudne, tesnobne ure, ko je še spanec bežal od nje. Na ušesa ji je bučal bentonski trušč — šepetanje, javkanje in grohot; jecavi kriki pijancev; mrzli glasovi igralcev; žvenket kozarcev in zlata; neprestano teptanje in drsanje težkih škornjev; streljanje s samokresi, zamolklo, v daljni daljavi; streljanje s samokresi, rezko, v najbližji sosedščini; jezno renčanje prepirajočih se mož; najbolj čudni v tem strahovitem hrupu pa so bili rezki, ostri glasovi žensk v pesmih brez duše, v smeihu brez veselosti, v krikih, divjih in tožnih in strašnih...

V prvih večernih urah naslednjega dne se je pričelo v Duradovi igralnici šumno življenje. Kmalu nato je Durade osebo prinesel Allie jesti in piti. Mršav je bil videti in izmozgan, toda sijajne volje. Zdelo se je, da mu ni mar Alličine zbežanosti in njenega od žalosti shujšanega obraza.

"Gluhonemi bebec, ki ti je stregel, je izginil," je rekel Durade. "Včeraj je bil v Benton plačilni dan. Marsikoga je vrag odnesel... Allie, dobil sem petdeset tisoč dolarjev v zlatu!"

"Ali to ni dovolj?" je vprašala. Ne da bi jo poslušal, je blebetal o svojih dobičkih, o igri in o velikih stavah, ki še pridejo. Ustnice so mu drhte, oči so se mu lesketale, prsti so grabili v zrak.

Allie se je čutila odrešeno, ko je Durade odšel. Zdalj je bil tik pred viškom svoje sreče in neiz-

ogibni konec se je bližal. Allie je izprevidela, da se mora neutegoma odločiti za dejanje, ako naj vobče kaj stori v pospešene svoje rešitve.

Kolikorkrat je Allie stopila v Duradovo zasebno igralnico, je pobesila oči, zakaj gostje so jo bili že premnogokrat užalili s svojimi pogledi. Ko je prišla to pot na svoj posel, je sicer čutila prisotnost igralcev, toda zdeli so se ji mirnejši od razgrajčev, ki se jih je bila navadila v teku teh dni. Durade ji je velel, naj pravi pijske; nato je hlastno, nemirno, bahato, malone veselo na-

daljeval svoj razgovor.

Allie ni vzdignila oči. Ko je postavila podnos na veliko mizo, je začela moški glas, ki je tiho šepnil: "Bogme, Hough!... To je ona."

In nato je slišala lahen, nagel dihljaj in vzklík: "Grom in strela!"

Allie se ni upala pogledati, dokler ni spet sedela na svojem stolu za točilnico. Durade je s kvartal s četvorico mož; trije so bili črno oblečeni kakor vsi igralci po poklicu, četrti pa je nosil sivo obleko neobičajnega kroja in klobuk s širokim, rahlo zave-

zanim trakom. Ko je ujel pogled Alličinih oči, se je odkril; čutila je, da velja to njeni navzočnosti. Zdelo se ji je, da mora biti on tisti, ki je najprvo začela njegov glas — prijeten glas z značilnim angleškim prizvokom. Njegov obraz je bil najbližji in najbolj žalosten izmed vseh, kar jih je Allie kdaj videla v tej okolici. In tisto, kar je preje slišala v Angleževem glasu, je zdaj čitala v njegovih črtah. Pogledal je ni več. Igral je trudo, ravnodušno in malomarno in nje-

gove misli so se očividno ukvarjale z drugimi stvarmi.

"Aucliffe, koliko kvart?" je vprašal eden izmed črno oblečenih mož.

"Nobene," je odvrnil Anglež in vrgel svojo kvarto na mizo.

Tedajci pa je zmotil igro glasen dirindaj v sosednji sobi, kjer je bila javna igralnica Duradovega podjetja.

"Ze spet se ravsaajo!" je nestrpo vzkliknil Durade. "In samo Mull in Fresno sta prišla danes na izpregled."

Pred Fordovo tovarno v Dearborn, Mich. je bilo aretiranih 60 članov CIO organizacije, ki so hoteli razdajati tiskovine Fordovim delavcem. Unijski člani se niso ustavljali aretaciji, kot kaže slika.

Very Rev. Robert I. Gannon, ravnatelj Fordham univerze v New Yorku, izroča trofejo za žogometno igro Aleksandru Wojchiechowiczu. Tako trofejo dobi vsako leto najboljši igralec.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrtem srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da nas je v najlepši mladosti za vedno zapustil naš preljubljeni in nikdar pozabljeni sin in brat

Stanley Virant

ki je v cvetu življenja po osem mesečni bolezni in previden s sv. zakramenti izdihnil svojo mlado dušo dne 26. novembra 1937 v najlepši mladeniški dobi star 27 let, rojen v Clevelandu, Ohio.

K prežodnjemu večnemu počitku smo ga položili dne 30. novembra 1937 na Calvary pokopališče.

V dolžnost si štejem, se pristočno lepo zahvaliti Rev. Matiji Jagru za spremstvo iz hiše žalosti v cerkev in na pokopališče in za opravljene cerkvene pogrebne obrede.

Ravno tako lepa hvala vsem, ki so ga v bolezni obiskovali ter nam storili kaj dobrega ob času prevelike žalosti in nam bili v tolažbo, kakor tudi vsem, ki so ga prišli pokropiti, vsem, ki so pri njenem čuti in molitvi ter se udeležili pogreba.

Prisrčna hvala vsem, ki so darovali krasne vence ter okrasili krsto v blag spomin pokojnemu in sicer: družina Frank Virant, Norwood Rd.; Mr. Louis Kromar, družina Kosmerl, E. 62 St.; Mr. Jacob Lušin, družina Louis Virant, Mr. in Mrs. Genovese družina, družina John Virant, Mr. in Mrs. M. Yurkovich, The Friendly Guild Club, From Friends, Mr. in Mrs. Hammer in sin. White Motor Co., Dept. 220-D.

Iskreno se zahvaljujemo sledečim za darove za svete maše: družina Frank Virant, Norwood Rd.; družina John Virant, Mr. in Mrs. Frank Kosmerl, Mrs. Ursula Lovšin, Mr. in Mrs. Debelak, družina Joseph Novak, Carry Ave.; družina Frank Klaus, družina Steve Peterlin, družina Louis Longenfus, Mrs. Frances Russ in družina, Mrs. Jennie Maver, Mr. Victor Kovačič, družina Mrs. Mezmarich. Obenem tudi lepa hvala Mr. John Paulichu za darilo.

Ravno tako lepa hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago pri pogrebu. Nadalje tudi lepa hvala ncslicem krste, ki so ga spremili in položili v prerani grob.

Iskrena hvala tudi pogrebniemu zavodu Anton Grdina in Sinovi za vse prijazno postrežbo in za lepo urejeno in izvrstno vodstvo pogreba.

Tebi, preljubljeni in nikdar pozabljeni sin in brat, ki si nas v tako cvetoči mladosti že zapustil, pa v globoki žalosti želimo, da sedaj počivaš v miru v prežodnjem grobu. Tvoje trpljenje na tem svetu si dokončal in naše največje upanje je, da sedaj uživaš večno veselje pri Bogu. Večna luč naj Ti sveti in naj Ti bo lahka rojstna zemlja.

Zalujoči ostali:

Louis in Mary Virant, starši;
Louis, John in August, bratje.

Cleveland, Ohio, 3. januarja 1938.

VLOGE v tej posojilnici

zavarovane do \$5000 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.

Sprejemamo osebe in družine vlog
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. HEnd. 5670

John Amos, star 68 let, doma iz New Orleansa, La., je slišal, da je izgubil oko 20 letni Frank Chabina, ki mu je prišlo živo-arno v oko. John Amos je izjavil, da bo dal eno svojih oči Chabini. Zdravniki so izvršili peracijo in pravi, da bo uspela.

Tukaj vidite enega izmed tisoče prizorov, ko je bila mlada kitajska dekleca ločena od svojih staršev pri begu iz mesta Nantao, ki so ga zavzeli Japonci. V rokah drži dekleca košarico z vsem svojim imetjem in gleda na bežočo množico, če bo kje ugledala svoje starše.

V SPOMIN

1. obletnice, kar je umrl naš ljubljni soprog in oče

Štefan Lunder

preminul je 2. januarja 1937

Luna in zvezdice svetijo na samotni grob, kjer spava naš ljubi soprog in oče, katerega smo ljubili, a ga nismo mogli rešiti. Mnogokrat sedimo in premišljujemo o Tebi in se pogovarjamo, kako si umrl. Vse najboljše za nas si storil! Naj ti bo blag spomin!

Ostali zalujoči:

Mary Lunder, soproga; Stephan in Adolph, sinovi; Hermina por. Race, Mary in Josephine, hčere; Joe Lunder, brat.

Cleveland, Ohio, 3. januarja 1938.